or कर्णे जपितः -ता -तं or जप्यः -प्या -प्यं, सुगुप्तः -प्ता -प्तं.—(Within the sense of hearing) कर्णगोचरः -रा -रं.

AURORA, *s.* (The dawn) अरुणः, दिवसमुखं, अहर्मुखं, उषः, पूर्व्वसन्ध्या.

AUSPICE, *s.* (An omen drawn from birds) शकुनं, निमित्तं, पक्षिगतिप्रयुक्तं पूर्व्वलक्षणं, पूर्व्वचिह्नं.—(Favour, protection) आश्रयः, अनुग्रहः.

AUSPICIOUS, *a.* शुभः -भा -भं, कल्याणः -णी -णं, शङ्करः -री -रं, शिवङ्करः -रा -रं, भद्रः -द्रा -द्रं, मङ्गल्यः -ल्या -ल्यं, माङ्गलिकः -की -कं, शर्म्मवान् -वती -वत् (त्), शुभङ्करः -रा -रं, क्षेमकरः -रा -रं, तिष्यः -ष्या -ष्यं.—(Prosperous) सौभाग्यवान् -वती -वत् (त्), श्रीयुक्तः -क्ता -क्तं, क्षेमवान् -वती -वत् (त्).—(Favourable) प्रसन्नः -न्ना -न्नं, अनुग्राही -हिणी -हि (न्); 'an auspicious moment,' शुभलग्नः, लग्नवेला.

AUSPICIOUSLY, *adv.* दिष्ट्या, शुभलग्ने, शुभक्षणे, सौभाग्येन, कौशल्येन, क्षेमेण.

AUSPICIOUSNESS, *s.* कल्याणं, मङ्गलं, माङ्गल्यं, कौशल्यं, क्षेमः.

AUSTERE, *a.* निष्ठुरः -रा -रं, कर्कशः -शा -शं, कठिनः -ना -नं, उग्रः -ग्रा -ग्रं, कटुमतिः -तिः -ति, कठोरः -रा -रं, निर्दयः -या -यं.—(In taste) शुक्तः -क्ता -क्तं.

AUSTERELY, *adv.* निष्ठुरं, काठिन्येन, कठोरं, नैष्ठुर्य्येण, उग्रं.

AUSTERENESS, AUSTERITY, *s.* (Severity) कार्कश्यं, काठिन्यं, कठिनता, उग्रता, निष्ठुरता, नैष्ठुर्य्यं, कठोरता, कटुता.—(Penance) तपः *n.* (स्), कृच्छ्रं; 'patient of austerities,' तपःक्लेशसहः; 'to practise austerities,' तप् in pass. (तप्यते), सन्तप्; तपस्य् (nom. तपस्यति).

AUSTRAL, *a.* (Southern) दक्षिणः -णा -णं, अपाचीनः -ना -नं,

AUTHENTICAL, AUTHENTIC, *a.* सिद्धप्रमाणः -णा -णं, अखण्डप्रमाणः -णा -णं, प्रामाणिकः -की -कं, प्रमाणयुक्तः -क्ता -क्तं, आप्तः -प्ता -प्तं.—(Real, genuine) वास्तवः -वी -वं, वास्तविकः की -कं, निर्व्यलीकः -का -कं, निर्व्याजः -जा -जं, अकृत्रिमः -मा -मं, अकल्पितः -ता -तं, मूलिकः -की -कं, सारः -रा -रं, तथ्यः -थ्या -थ्यं, सत्यः -त्या -त्यं.

AUTHENTICALLY, *adv.* प्रमाणतस् *ind.*, प्रमाणानुरूपेण, वस्तुतस्, तत्त्वतस्, निर्व्यलीकं, सारतस्.

To AUTHENTICATE, *v. a.* प्रमाणीकृ, प्रमाण (nom. प्रमाणयति -यितुं), सत्याकृ.

AUTHENTICITY, *s.* प्रामाण्यं, प्रमाणत्वं, वास्तवता, निर्व्यलीकता, अकृत्रिमता, मौलता, सारता, सत्यता.

AUTHOR, *s.* (The first beginner of any thing) प्रयोजकः, प्रवर्त्तकः, आरम्भकः, आदिकर्त्ता *m.* (र्त्तृ).—(The effector) साधकः, उत्पादकः, सम्पादकः, जनकः, कर्त्ता *m.* (र्त्तृ), कारकः, निर्व्वाहकः.—(A writer) निबन्धा *m.* (न्धृ), ग्रन्थकारः, ग्रन्थकर्त्ता *m.* (र्त्तृ), रचकः.

To AUTHORISE, *v. a.* (To establish by authority) प्रमाणीकृ, प्रमाणेन सिद्धीकृ or स्थिरीकृ or संस्था in caus. (-स्थापयति -यितुं), सप्रमाणं -णां -णं कृ, प्रमाणवन्तं -वतीं -वत् कृ.—(To give authority to any one) नियुज् (c. 7. -युनक्ति -युंक्ते -योक्तुं, c. 10. -योजयति -यितुं), अधिकारित्वं दा (c. 3. ददाति, दातुं).—(To permit) अनुज्ञा (c. 9. -जानाति -नीते -ज्ञातुं), अनुमन् (c. 4. -मन्यते -मन्तुं).

AUTHORISED, *p. p.* प्रमाणीकृतः -ता -तं, सप्रमाणः -णा -णं, नियुक्तः -क्ता -क्तं, अधिकृतः -ता -तं, नियोगी -गिनी -गि (न्), विधीयमानः -ना -नं.—(Permitted) अनुज्ञातः -ता -तं, अनुमतः -ता -तं.

AUTHORITATIVE, *a.* प्रामाणिकः -की -कं, प्रमाणधारी -रिणी -रि (न्), वैधिकः -की -कं, आचारिकः -की -कं, शासनानुरूपः -पा -पं.

AUTHORITATIVELY, *adv.* प्रमाणतस् *ind.*, प्रमाणानुसारेण, विधिवत्, आचारानुरूपं, शासनात्.

AUTHORITY, *s.* (Weight of testimony, credit) प्रमाणं, प्रामाण्यं.—(Power, influence, control) शक्तिः *f.*, प्रभावः, वशं.—(Dominion) ऐश्वर्य्यं, राज्यं, प्रभुत्वं.—(Weight) गुरुत्वं, गौरवं.—(Credibility) श्रद्धेयता.—(Legal power, title) अधिकारित्वं, अधिकारः, आधिपत्यं, नियोगः, कर्त्तृत्वं, प्रभुत्वं.—(A received text) आप्तवचनं, निदर्शनं.—(Testimony) साक्ष्यं.—(A person invested with legal powers) अधिकारी *m.* (न्), नियोगी *m.* (न्), प्रभुः *m.*—(An authority, a guide) निर्देष्टा *m.* (ष्टृ); 'of little authority,' अल्पप्रमाणः -णा -णं, अल्पप्रभावः -वा -वं; 'by his authority,' तस्य आज्ञया.

AUTHORSHIP, *s.* निबन्धृत्वं, ग्रन्थकर्त्तृत्वं, कर्त्तृत्वं.

AUTO-BIOGRAPHY, *s.* आत्मवृत्तान्तरचनं, आत्मचरित्ररचनं.

AUTOCRASY, *s.* साम्राज्यं, आधिराज्यं, राजाधिराज्यं, स्वाधिपत्यं, स्वाधीनता.

AUTOCRAT, *a.* सम्राट् *m.* (ज्), अधिराजः, राजाधिराजः.

AUTOCRATICAL, *a.* साम्राज्ययोग्यः -ग्या -ग्यं, स्वाधीनः -ना -नं.

AUTOGRAPH, *s.* स्वहस्तलिखितं, स्वहस्ताक्षरं, स्वहस्तलेखः, स्वहस्तलिपिः *f.*

AUTOMATON, *s.* स्वयं चलति यद् यन्त्रं, स्वयञ्जङ्गमा मूर्त्तिः.

AUTUMN, *s.* शरद् *f.*, शरदा, शरत्कालं, श्रावणावधिः *m.*, वर्षावसानः.

AUTUMNAL, *a.* शरत्कालीनः -ना -नं, शारदीयः -या -यं, शारदः -दी -दं, शारदी -दिनी -दि (न्).—(Produced in autumn) शरदिजः -जा -जं. शरदुद्भवः -वा -वं.

AUXILIARY, *s.* सहायः, सहकारी *m.* (न्), उपकारकः, उपकारी *m.* (न्), उत्तरसाधकः.

AUXILIARY, *a.* उपकारकः -का -कं or -री -रिणी -रि (न्), सहकारी -रिणी -रि (न्), उत्तरसाधकः -का -कं.—(Auxiliary verb) गौणक्रिया.

To AVAIL, *v. a.* (To assist) उपकृ (c. 8. -करोति -कर्त्तुं), हितं कृ, साहाय्यं कृ, अनुग्रह् (c. 9. -गृह्णाति -ग्रहीतुं).—(To avail one's self of) प्रयुज् (c. 7. -युनक्ति -युंक्ते -योक्तुं), उपयुज्.

To AVAIL, *v. n.* (To be of use) सोपकारः -रा -रं or सफलः -ला -लं भू or अस्, हिताय or फलाय or लाभाय भू.

AVAIL, *s.* (Use) प्रयोजनं, उपयोगः.—(Profit) फलं, हितं, लाभः, साफल्यं, अर्थः.—(Aid) उपकारः.

AVAILABLE, *a.* (To be used) प्रयोज्यः -ज्या -ज्यं, उपयोजनीयः -या -यं, प्रयोगी -गिनी -गि (न्).—(Profitable) सफलः -ला -लं, अर्थकरः -री -रं.

AVANT-GUARD, *s.* सेनामुखं, ध्वजिनीमुखं, रणमूर्द्धा *m.* (न्), नासीरं, अग्रव्यूहः, प्रथमपङ्क्तिः *f.*

AVARICE, *s.* लोभः, अतिकाङ्क्षा, लालसा, जिघृक्षा.—(Desire of wealth) अर्थकामः, वित्तेहा, धनतृष्णा, धनलोभः.

AVARICIOUS, *a.* लोभी -भिनी -भि (न्), लुब्धः -ब्धा -ब्धं, लोभवान् -वती -वत् (त्), कृपणः -णा -णं, अर्थपरः -रा -रं, अर्थलुब्धः -ब्धा -ब्धं, धनलुब्धः -ब्धा -ब्धं, धनार्थी -र्थिनी -र्थि (न्), लिप्सुः -प्सुः -प्सु, मितम्पचः -चा -चं.

AVARICIOUSNESS, *s.* कृपणत्वं, कार्पण्यं, लुब्धता, धनलुब्धता, अतिलोभः.

AVARICIOUSLY, *adv.* लोभेन, लोभात्, सलोभं, कार्पण्येन, कृपणं, अतिकाङ्क्षया.

AVAUNT, *interj.* अपैहि, अपसर, दूरम् अपसर.

To AVENGE, *v. a.* प्रतिकृ (c. 8. -करोति -कुरुते -कर्त्तुं), परिष्कृ, प्रतिहिंस् (c. 1. -हिंसति, c. 7. हिनस्ति -हिंसितुं), प्रतीकारं or प्रतिहिंसां कृ.—(To punish) दण्ड् (c. 10. दण्डयति -यितुं).—(To wipe out a grudge) वैरं शुध् in caus. (शोधयति -यितुं).

AVENGED, *p. p.* प्रतिकृतः -ता -तं, प्रतिहिंसितः -ता -तं, प्रतिहतः -ता -तं, निर्यातितः -ता -तं.—(Wiped out as a grudge) शोधितः -ता -तं.—(Punished) दण्डितः -ता -तं.

AVENGEMENT, *s.* प्रतीकारः, प्रतिक्रिया, प्रतिहिंसा, निर्यातनं, वैरशुद्धिः *f.*

AVENGER, *s.* प्रतिहिंसकः, प्रतिहन्ता *m.* (न्तृ), प्रतीकारकर्त्ता *m.* (र्त्तृ), वैरशोधकः.

AVENUE, *s.* (An approach) पथः, आगमः, द्वारं.—(An alley of